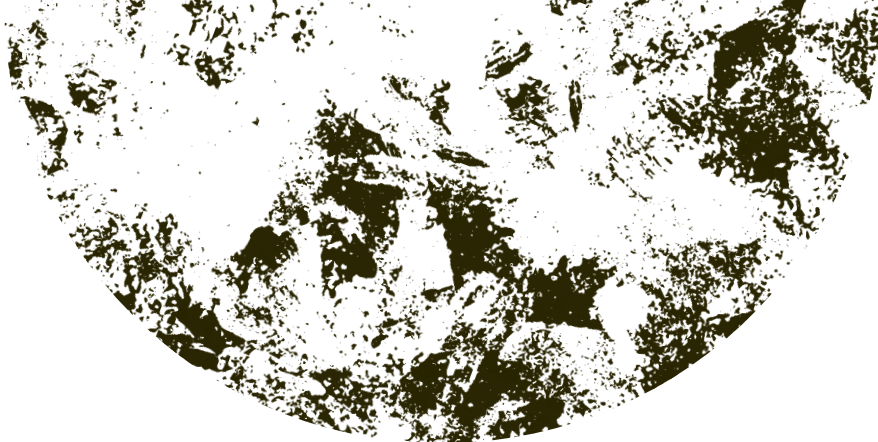

PUNAINEN JÄTTILÄINEN

Riikka Uljas

Tammi

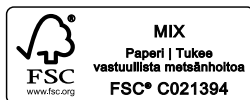
PUNAINEN JÄTTILÄINEN

Riikka Uljas

TAMMI

HELSINKI

1. painos

© Riikka Uljas ja Tammi 2026

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-04-7834-6

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

*It was winter: I couldn't imagine
anything but the past.*

LOUISE GLÜCK: "NEST" (1999)

KAIKKI KUUMENEE.

Kahdenkymmenenseitsemän aikaisemman lennon perusteella on selvää, että Columbia on hankalassa tilanteessa. Armollisen tyhjä avaruus on jäänyt taakse ja vastassa ovat ilmakehän ylimmät kerrokset, eikä niiden halaus ole hellä, ne tietävät tehtävänsä planeetan puolustusmuurina.

Planeetta vetää yhä kovemmin puoleensa, sen huomaa sukkulan ruuveissa ja rakenteissa. Se mikä hetki sitten oli tehnyt Columbiasta säyseän kiertolaisen ryskyyttää alusta nyt eteenpäin, ilma painaa ja puristaa ja runnoo, poltteele, muovautuu vuoriksi ja rotkoiksi joiden lomitse siipirikon on yritettävä kompuroida.

Kaikki on valmista. Kotiinpalaajat ovat lausuneet rukouksensa kuka millekin jumaluudelle, sää alhaalla ei ole kirkas mutta kelvollinen, lennonjohto on valppaana, tasainen tuttu ääni kaikuu vielä kuulokkeissa vaikkakin katkonaisemmin, ja kotiinpalaajat ajattelevat perheitään, jotka seuraavat paraatipaikalta aluksen laskeutumista, pian heidän rakkaansa aloittaisivat jälleen laskennan, heidän äänillään huudetut numerot toisivat Columbian kotiin niin kuin ne aikoinaan lähettivät sen matkaan.

Heitä kotiinpalaajat ajattelevat. Ja kunniaa, toki myös sitä, vaikka lentoasiantuntija D paikalla kuusi ei sitä myönnäkään.

D:n mielessä juuri nyt: Ruoka, tuuli, sanomalehdet jotka kertoisivat heistä, hänestäkin. Pahoinvointi jota D osaa odottaa, epämiellyttävä olo kestäisi muutaman päivän. Sekin kuuluu tähän työhön.

M paikalla viisi hymyilee hänelle, D tietää että raskaina hetkinä muiden hymyt kannattelevat varmemmin ja tasaisemmin kuin yksikään jumala.

Kaikki on päättymässä, D sanoo.

Tämä on päättymässä, äs tee äs sataseitsemän, M korjaa. Kaikki muu on vasta alkamassa.

Alus syöksähtää syvänteeseen, väistää, kiertää ja kuuntelee.

Odotatko jo painovoimaa? D kysyy.

Odotan ilmanpainetta, M sanoo ja virnistää. Mutta ikävöin teitä jo nyt. Ja häntä, M sanoo hellästi ja koskettaa seinäpaneelia vieressään.

Ikkunoiden takana pimeys vaihtuu oranssiin valoon. D laskee sekunteja mielessään, kohta, aivan pian moottorit työntävät ja planeetta vetää heitä puoleensa. Hän ei liikutu, ei hän olisi tässä jos ei osaisi säädellä tunteitaan, mutta hetkessä on silti jotakin ihmeellistä. Ihmeenkaltaista. Oranssi tummenee, taittuu punaiseksi, he heittelevät edelleen.

Paljonko on liikaa, D huomaa kysyä.

Värejä on paljon, ja liikettä, ääntä, sitäkin on paljon mutta ehkä ei liikaa, vai onko sittenkin.

Vuoret ovat jyrkempiä, rotkot syvempiä, ja niiden puristuksissa Columbia kieppuu läpi mesosfääriin.

D ojentaa kätensä ja M tarttuu siihen, sormet taipuvat hanksan sisällä kankeasti mutta heidän otteensa on vankka, onneksi, sillä nyt Columbia ei jaksakaan enää pidellä ilmaa ulkopuolella, kaivattu kaasuseos läpäisee aluksen,

ja D kohooa paikalta kuusi, M paikalta viisi. Ote pitää, hajoamisen keskellä he pitelevät toisiaan kädestä.

Vasta nyt he lentävät omin voimin, D ajattelee, ilma kannattelee heitä niin kuin vielä äsken kannatteli alusta, se on heille lempeä, kohtelee heitä varoen tulipyörteiden ja romusateen keskellä.

D tietää: he pelastuisivat kyllä. M ei kuule hänen sanojaan joten D yrittää välittää viestin käsillään, puristaa pitkään ja lyhyesti, kevyesti ja voimalla. Kaiken tyhjyyden keskeltä löytyisi saari, D:n sormet kertovat, he saisivat tukevaa maata jalkojensa alle ja he kohottaisivat kätensä kohti taivasta. He hengittäisivät ahnaasti ilmaa keuhkonsa täyteen ja huutaisivat.

Sormenpäät ovat kertomisesta hellät.

He huutaisivat. Ja huutaisivat, vielä, yhä, kunnes pelastajat saapuvat tai äänet olisi käytetty loppuun.

PIMEÄ HERÄTTÄÄ KUVITELMAT. Olen Krügerstraßella, tai ehkä etelämmässä, vuorten sylissä. Ikkunan eteen vedetyt verhot päästävät huoneeseen vain kapean kaistaleen valoa, se voisi olla minkä vain kadun lamppujen loimua, aamun kajo kenen tahansa maassa. Kuvitelma särkyi, Jaakko nukkuu vieressäni, kuulen sen hänen hengityksestään, sekään ei erota tätä aamua jostakin aivan tavanomaisesta aamusta kotona, tätä hetkeä hetkestä ennen kuin me nousemme vuoteestamme ja muistamme jälleen arjen polut ja tavat, annamme päiviemme kuljettaa meitä eteenpäin yhdessä sovituin säännöin.

Painan kasvoni kiinni Jaakon paljaaseen selkään. Minulla on tämä nimetön aamu. Minulla on Jaakon iho ja sen lämpö jota vasten painautua.

Otsassani pitkään pidätettyjen kyynelien särky.

Mitä kauemmin katson pimeyteen, sitä äänekkäämpiä yksityiskohdat ovat. Ne hillitsevät mielikuvitustani, tekevät todelle tilaa. Makaan Jaakon lapsuudenhuoneen kapealla vuoteella; patja allani on kova, sänky hieman liian lyhyt jopa minulle. Raitiovaunujen kolinan sijaan huoneen täyttää hiljaisuus, se on painava ja houkutteleva. Olen kuunnellut tämän talon ja sitä ympäröivän peltomaan hiljaisuutta ennenkin, mutta minun ei ole tarvinnut ajatella siitä mitään. Olen voinut vahvistaa sillä huolettomana

stereotypioita, kuvailla maata josta Jaakko oli irronnut ja tullut luokseni. Sellainen hiljaisuus, kerroin ystäville ja tuttaville, sen voi löytää vain Suomesta.

Räpytän silmiäni. Jaakon selkä kohooa hengityksen tahdissa, rauhallisesti ylös, yhtä hitaasti alas. Nukkujan tasainen rytmi. Kohotan käteni, annan sen liikkua hänen vartalonsa yllä, melkein kosketan mutta en aivan. Tuossa vasemman lapaluun luomet. Tuossa alaselän pehmeä kaari. Olen ikävöinyt häntä. En ole vielä kertonut sitä hänelle, mutta aion tehdä niin. Itselleni myönnän sen tässä, seinän ja hengityksen välissä. Minä kaipasin häntä, josta jo kerran päästin irti.

On varhaista mutta hämärä haipuu, ajatus Berliinistä karkaa kauemmaksi ja unohtuu. Juuri nyt olen levollinen ja valintoihini tyytyväinen.

Jaakko liikahtaa, kääntyy, toinen käsi käy kyljelläni ja valahtaa takaisin patjalle. Hänen leukansa on sileä. Sen huomasin ensimmäisenä, kun kaksi päivää sitten ajoin auton Haaraloiden pihaan. Hautajaisiin valmis leuka. Se tekee Jaakosta vähän nuoremman, vieraamman, ja sittenkin minä muistan hänet, parran alta on tullut esiin joku joka näyttää siltä, johon rakastuin yhdeksän vuotta sitten. Ja jota rakastin, muistutan itseäni, lähes yhdeksän vuotta minä rakastin ennen kuin rakkaus liukeni johonkin, arkeen ja elämään, hiljaisiin iltoihin. Katselin häntä tuulilasin läpi ennen kuin nousin. Sykkeeni kiihtyi kevyesti. Tunnistin sen jännitykseksi.

Kohottaudun seinän ja Jaakon väliin jääneestä raosta, pukeudun hapuillen hämärässä. Käytävän matto hyväilee jalkoja. Ennen portaita vedän villasukat jalkaan ja laskeudun ääneti alakertaan. En halua herättää ketään. Haluan hengittää hetken kuin mitään ei olisi tapahtunut. Mutta

kun saavun keittiöön, siellä odottavat kukka-asetelmat, adressipino ja voileipäkakku. Löydän valokatkaisimen ja näen vahingon kokonaisuudessaan, muistotilaisuudessa koskemattomaksi jäänyt kakku on unohtunut yöksi keittiön sivupöydälle ja on nyt pilalla. Kermaa ja majoneesia ja katkarapuja, ei se voi mitenkään olla enää syömäkelpoista.

Istuudun keittiönjakkaralle, ravistan unta itsestäni, yritän herätä Tuulan hautajaisten jälkeiseen aamuun. Nyt me olemme tällä puolen. Talo on hiljaa, Hannun ja Tuulan talo. Tekee mieli sanoa se ääneen: Hannun ja Tuulan talo. Se ei kuitenkaan ole enää totta. Tuula on kuollut, talo Hannun ja voileipäkakku pilalla.

Nousen jaksaralta, etsin laatikosta veitsen ja alan leikellä kakkua pienempiin osiin. Kauhon paloja käsilläni biojäteastiaan mutta niitä on liikaa, astia täyttyy heti. Painan kakkuviipaleita rystysilläni litteämmiksi, ne muussautuvat astian ruskeita seiniä vasten ja menettävät muotonsa, täyte puristuu sormieni väleistä, ja minä hengitän, muistutan itseäni hengittämisen tärkeydestä, sisään ja ulos vain, nyt ei kannata itkeä. Se ei auta, itkeminen. Se ei auttanut minua eilen, eikä se auttaisi minua nyt. Tehtäväni on pysytellä tyynenä ja rauhallisena, kannatella Jaakkoa ja Hannua tämän läpi, ja itseäni, kannatella meitä kaikkia. Tämä ei ole minun suruni.

Hannun ääni saa minut kääntymään. Hän sanoo nimeni toisin kuin kukaan toinen täällä. *Vee-roni*. Olen tottunut siihen. Etsin kasvoilleni ilmeen johon olen piiloutunut viime päivät. Naamion, minulle on sanottu joskus, ihmetelty miten aina osaan valita oikean naamion. Tiedän että siinä on joskus ilkeyttä mukana mutta tämä taito on lahja, olen päättänyt niin.

Kohotan jätteastiaa, jonne olen saanut sullottua noin kolmasosan voileipäkakusta. Loppu on siisteinä viipaleina tarjottimellaan.

Me unohdimme tortun, kakun, korjaan nopeasti, saksa seisoo suomen tukkeena.

Hannu katsoo jätteastiaa käsissäni ja vilkaisee ulos. On marraskuun aamu, valo viistoa ja varovaista. Seuraan hänen katsettaan pihan poikki, paljaiden luumupuiden ja marjapensaiden ylitse, mietin vieläkö voisin sanoa jotain mitä en eilen sanonut.

Olen pahoillani, kuiskaan. Kakusta ja kaikesta muusta.

Suorilta kompostiin, Hannu sanoo, ei siinä muu auta.

Ääni on hiljainen mutta tasainen. Olisi helppoa tehdä tulkintoja siitä, mitä hänen äänensä kertoo juuri tästä aamusta, kun Tuula on haudattu ja ilma kylmenee. Mutta Hannu nappaa astian käsistäni, nyökkää kohti tarjottimelleen pehmennyttä kakunloppua ja suuntaa eteiseen, pian jo työntää talvikenkiä jalkaansa.

Kakkutarjotin löyhkää sylissäni enkä löydä eteisestä kuin vain muistotilaisuuteen valitut nauhalliset juhlakenkäni. Vieressä on Tuulan matalaksi kävellyt lipokkaat. Hetken emmin, mietin minkälaisia rajoja tässä talossa on. Tuskin tämä on yksi niistä. Astun Tuulan kenkiin ja kiirehdin Hannun jäljessä ulos.

Komposti on pihan perällä, lähellä aitaa. Aamu tulee kylmänä vastaan ja tuuli käy heti sormiin, poskiin. Maa tuntuu kovalta jalkojen alla, vielä eilen se oli märkä ja pehmeä, mutainen, lähes upottava. Nyt nurmi on saanut vaalean pinnoitteen, jolle en tiedä suomeksi nimeä.

Kun ennätän Hannun luokse, pitelee hän jo kompostin kantta auki. Kallistan tarjotinta, kopautan sitä, kakkupalat tipahtelevat pehmeästi kuivien lehtien päälle. Hannu

pudottaa kannen paikoilleen ja hengittää lyhyin, terävin vedoin.

Eiköhän pureta tuo sun auto.

Jaakon vanha Opel on seissyt Hannun ja Tuulan talon, siis Hannun talon pihamaalla kolme päivää, siitä asti kun sen siihen ajoin. Vielä alkuvuikosta olin Berliinissä ja mietin, mitä ottaisin mukaani ja mikä voisi odottaa kunnes taas palaisimme. Täytin Krügerstraßen reunaan pysäköidyn auton talvivaatteilla ja kengillä ja huonekasveilla. Jaakko oli ottanut kameransa mukaan jo aiemmin lähtiessään, mutta objektiivaja oli niin paljon että ne täyttivät toisen etupenkin.

Sieltä katsottuna kaikki tuntui selvältä. Suomi olisi vain hetki, välivaihe, sivulause. Me alkaisimme ja loppuisimme Berliinissä.

Nyt kun olen täällä, tuntuu melkein kuin mitään tulevaisuutta ei edes olisi, sinne on vaikea nähdä kaiken tämän surun ja mudan ja järveltä puhaltavan jääkylmän tuulen ylitse.

Nostamme laatikoita ja matkalaukkuja autosta eteiseen. Objektiivit ja huonekasvit veimme suojaan kylmältä jo heti tullessani, mutta kuormaa riittää silti. Pinot kohoavat ja viime hetkellä mukaan sullotut irtotavarat leviävät pitkin lattiaa. Hannu ei puhu. Pakotan itseni olemaan hiljaa. Hannun vaitonaisuus ei tarkoita mitään, ei ainakaan mitään pahaa, ei välttämättä. Hiljaisuus on vain hiljaisuutta. Ja mitä edes sanoisin? Ajattelen voileipäkakun palasia kompostissa. Ajattelen rapeaksi jähmettynyttä nurmikkoa. Ajattelen horisonttiin katoavaa moottoritietä, jota ajoin täyteen pakatulla autolla kohti pohjoista. Puristin rattia ja painoin tasaisesti kaasua, hengitin sisään ja ulos, muistutelin itseäni siitä että tällaista se on, aina joutuu katsomaan

kahteen suuntaan. Aurinko paistoi kohtisuoraan vastaan, *Autobahnin* kaistaviivat vilahdivat ohitse, ja lähteminen tuntui fyysisenä irtoamisena suurkaupungin tasaisesta kuminasta, maanalaisten, raitiovaunujen ja bussien verkostosta joka levittäytyy joka suuntaan, tuoksuista, mauista ja kartalle kiinnittyvistä ihmisistä, viimeisimmän työpaikkani viihäisestä ja virheettömän kohteliaasta projektipäälliköstä, joka jätti puolityhjiksi juotuja kahvimukeja pöydälleni ja väsytti minut vaatimuksillaan.

Hetkeksi vain, muistutin itseäni moottoritiellä, tulimme tänne hetkeksi vain, muistutan nyt.

Vee-roni? Hannun ääni on kysyvä.

Räpyttelen silmiäni, hymyilen.

Viedään kaikki ylös, sanon. Jaakon huoneeseen, kyllä ne sinne mahtuvat.

Hannu pudistelee päätään. Hän epäröi vaikka en aivan ymmärrä miksi.

Astun takaisin hämärään. Jaakko makaa yhä sängyssä. Kun kumarrun lähemmäksi, näen että hän on hereillä ja katselee vastapäisen seinän valokuvia joita ei tässä valaistuksessa aivan erota.

Huomenta, minä sanon, suomeksi, niin kuin olen päättänyt. Siinä yksi päätös, sellainen joka liittyy kaikkiin muihin päätöksiini ja on siksi tärkeä. Tämän voin ainakin tehdä, voin ottaa vastaan tämän kielen.

Jaakko kääntyy hitaasti ja yhtäkkiä hän hymyilee, pienesti mutta kuitenkin, tutulla tavallaan, kuin olisi muistanut jotakin.

Mun isotäti, hän sanoo ja tekee tilaa viereensä. Istuudun sängyn reunalle. Se kutsui sua, muistatko, Jaakko hidastaa ja korottaa ääntään, *Frau Haarala, was für eine Freude.*

Mikä ilo, Jaakon isotäti sanoi eilen, arvokkaalla ja kankealla saksalla, ja puristi kättäni virsien ja adressien välissä.

Minähän olen rouva Haarala, sanon, ja se naurattaa Jaakkoa. Miten helposti se yhä tarttuu, hänen naurunsa.

Ja miten nopeasti nauru nyt katkeaa. Kipu halkoo hänen kasvojaan, ja me muistamme missä olemme, kumpikin. Jaakko vetää minut syliinsä, vetää syvään henkeä. Puristaa niin kauan, että joudun kääntämään kasvoni sivuun.

Mulla oli sua niin ikävä, hän mumisee kaulaani vasten ennen kuin itku alkaa.

Ne tuntuvat mahdollisuudelta, ikävä ja itku. Otan vastaan molemmat.

ENSIMMÄINEN PÄIVÄ HAUTAJAISTEN jälkeen on ajasta irrallaan. Tiedän tämän tarkkaan, vaikka on kulunut lähes kolme vuotta siitä kun hautasimme isoäitini. Hänen hautajaispäivänsä eteni kireänä eteenpäin kaatuen, tunnista toiseen. Seuraavana aamuna istuimme hänen olohuoneessaan uupuneina ja hieman pettyneinä. Äiti ja tati keksivät riidanaiheita jotka tukahtuivat pian. Ikkunan takana syksy kuihdutti isoäidin puutarhaa, muistutti lakastumisesta. Kauempana vuori seurasi eleettömänä suruamme.

Jaakko nukahtaa uudelleen eikä reagoi kun kuljeskeleen huoneessa, puran matkalaukkuni, mahdutan laatikot yhteen nurkkaan. Kalpea valo ei katkea vaan vähenee, putoaa kohti pimeää. Herättelen Jaakkoa, ensin silittäen, sitten sanoilla. Hän avaa silmänsä mutta ilme ei päästä minua lävitse. Lasken käteni hänen käsivarrelleen, kyljelleen. Tässä huoneessa hän kasvoi aikuiseksi, täällä hän lamaantuu menetyksensä edessä. Rinteet kohoavat ja huiput terävöityvät. Suruvuori painaa häntä patjaa vasten ja vaimentaa ääneni.

Tunnen kyllä vuoret, niin nämä surusta ja pelosta syntyneet kuin nekin, jotka ovat todellisia ja näennäisen vakaita, nuorten mannerlaattojen puristuksissa maasta kohonneita, tarkkaan kuvattuja ja rakkaudella nimettyjä, iloja ja menetyksiä tuovia. Minulla on omani, se joka löytää

minut aina ja jonka jyrkkä profiili on kudottu näkökenttänä reunamille. Vaikka olen asunut jo vuosia kivitalojen ja lehmusten varjossa, minä kuulun vuorelle. Ja vaikka olen nyt ylittänyt meren ja tuonut huonekasvini tasaisen maan keskelle, vuori ei lähde minusta.

Jaakko seiso vieressäni, kun laskimme isoäidin kirkko-maahan, jonka sinnikkäät edeltäjämme olivat raivanneet vuoren loivaan alarinteeseen. Jos haudalle käänsi selkensä ja katsoi kivimuurin ylitse, näki vuoren eteläseinämän nousevan lähes pystysuorana kohti taivasta. Heidän vuorensa, minun vuoreni. Jaakko otti kädestäni kiinni, tiesi tehtävänsä niin kuin minä nyt omani.

Ajattelen harvoin hautajaisia tai kuolemaa, mutta isoäidin viimeisiä päiviä ajattelen usein. Riensin hänen sairaalavuoteensa viereen ja kuuntelin, kuinka hän puhui vuorten asukkaista, peikoista ja noidista ja sen sellaista. Kuolevan heureunia, tietenkin, mutta painoin silti mieleeni hänen sanansa saattueesta joka kiersi kylästä toiseen, vuoren terveiset matkassaan. Veronika, *meine Liebste*, isoäiti mumisi, kunpa kuulisit ne, vuoren sanat, miten kauniit ne ovat, miten tuttu niiden rytmi. Kerro vain, minä rohkaisin epävarmana, halusin tavoittaa hänet viimeisen kerran mutta en tiennyt miten. Kuulisin mielelläni, mitä vuorella on kerrottavana. Mutta isoäiti näytti kauhistuneelta ja hänen katkonaisista kuiskauksistaan ymmärsin, etteivät vuoren sanat kuulu eläville vaan yksinomaan niille, jotka vuori on vienyt. Siellä isoisäsikin on, isoäiti sanoi, katsopas vain, siellä hän talsii muina miehinä peikkojen ja jättiläisten perässä vaikka olin varma, että hän odottaa minua lumisen peittonsa alla, isoäiti kuiski, luulin että hän jäisenä ja siksi muuttumattomana odotaisi tuloani, että nousisimme yhdessä vuoren laelle ja siitä

taivaallisen isämme syliin. Vaan tuolla hän nyt rupattelee kaltaistensa kanssa kuin olisivat matkalla *Jauselle* ennen iltapäivän askareita!

Älä kuuntele vuorta, sanon pimeään huoneeseen.

Jaakko ei vastaa. Yritän uudelleen, hieman kovemmalla äänellä:

Pass auf, ja?

Kulje varoen, kierrä vuoresta kumpuavat sanat ja niiden kutsuva rytmi. Ne eivät kuulu meille.

Mutta suruvuori on tuore ja vahva. Jaakko makaa jämettyneenä sen juurella.

Illalla puhelimeni soi. Sen ääni halkoo hiljaisuutta, rikkoo uupuneen odottamisen, joka talossa vallitsee. Etsin paikkaa, jossa puhua. Toisin kuin Jaakon, Hannun suru pitää liikkeellä, hänkin on hiljaa mutta taivaltaa talonsa huoneissa, siirtelee tavaroita paikasta toiseen, vaihtaa lampun, taittelee sanomalehden. Hannun liikkeet laahaavat mutta eivät katkea, hän tietää että pysähtyä ei saa, sillä lumi on jo kintereillä, herätettynä ja ahnaana.

Puhelin soi yhä, vetäydyn sen kanssa keittiöön. Eteisestä kuuluu kaapinoven narahdus ja päämäärätöntä kolinaa.

Vivi ilmestyy puhelimeni ruutuun. *Servus*, hän tervehtii. Sisko istuu sohvallani, ja taustalla näen kirjahyllyn, tästä kuvakulmasta esillä ovat sanakirjat ja muutama valokuvauksen neromyyttiä pönkittävä teos. Vivi on rento ja hyväntuulinen, voin helposti kuvitella miten hän on levittäytynyt asuntoomme, jättänyt sinne tänne vaatteitaan ja tavaroitaan, itseksensä todennut että hänen paikkansa oli nyt hetken tässä berliiniläisasunnossa, niin kauan kunnes minä saapuisin vaatimaan kotiani jälleen itselleni tai hän kyllästyisi ja jatkaisi samoiluaan maailmassa.

Minun on edelleen helpointa selittää itseäni muille Vivin kautta; sisko on äänekkäämpi ja suorempi, välipitämättömpi.

Hän kertoilee yksityiskohtaisesti päivästänsä Berliinissä ja raportoi minne kaikkialle on jo ehtinyt. Miten en ole aiemmin tullut käymään luonasi, hän hämmästelee, olisimme voineet tehdä tämän kaiken yhdessä. On totta, että yleensä se olin aina minä, joka laskeuduin liukuportaita *Hauptbahnhofin* uumeniin, jätin taakseni aseman, sen valoa säkenöivät lasipinnat ja kaupungin jota kutsuin kodikseni, ja astuin syvyyksissä junaan matkatakseni läpi Saksan osavaltioiden ja lopulta valtionrajan yli Itävaltaan, vuoret näkyivät ensin horisontissa ja sitten jo ottivat syliin.

Viikko sitten, vähän ennen lähtöäni, hain Vivin asemalta. Hän seisoi ihmisten tempoilevassa virrassa reppunsa kanssa, painoi suukkoja kasvoilleni ja väitti kaivanneensa, aikovansa kaivata. Toin hänet Krügersträßeille, ja samalla kun hän levittäytyi kotiini minä lajittelin pyyhkeitä pinoihin, lähteviin, jääviin ja pois heitettäviin, enkä tiennyt mitä ajatella pyyhkeistä tilanteessa jossa vierailun kestosta ei ollut tietoa. Muutaman viikon voisin elää Tuulan ja Hannun pyyhkeillä mutta pidempään se ei sopisi. Viimeisenä iltana pesin kylpyammeen kloorilla. Lajittelin ja pakkasin ja raivasin asuntoa Viville valmiiksi vaikka mikään ei ollut lähelläkään valmista vaan päinvastoin keskeneräistä ja siksi kivuliasta.

Joten kiitos Jaakon äiti, Vivi sanoo vähän kovempaa, mahdollistamasi Berliinin-ekskursio on ollut toistaiseksi oikein onnistunut!

Tiedän, mitä Vivi odottaa. Hän haluaa, että moitin häntä vähän alentuvasti mutta kuitenkin hänen kevennysyrityksensä takana olevaa hyvää tahtoa arvostaen.

Miten rumasti sinä välillä sanot, minä mumisen, vaikka ei Hannu meitä ymmärrä, ehkä ei Jaakkokaan, tätä sala-kieltä joka murteeni on.

Okei, okei, Vivi sanoo. Miten siellä meni?

Ihan hyvin. Miten hautajaiset nyt yleensä menevät.

Oliko se erilaista? Vivi kysyy.

Vähän, minä sanon. Ihmisiä oli vähemmän, isoäidin hautajaisten viisi viimeisintä penkkiriviä olisivat täällä tyytyneet vain lähettämään kukkia.

Mietin miten kirkko kiertyi surijoiden ympärille paljaana ja yksinkertaisena. Tämän maan hiljaiset ja hartaat ovat osanneet rakentaa jäähyväisilleen sopivan tilan.

Vivi kellahtaa sohvalla makuuasentoon, hänen ajatuksensa juoksevat jo eteenpäin.

En voi uskoa, että oikeasti teit sen, hän sanoo. Lähdit vaikka et tahtonut.

Totta kai lähdin, vastaan, yritän tavoittaa Vivin tarkan katseen.

Hän nauraa.

Velvollisuudentunnosta lähinnä, eikö? Pelastajasyndroomasi kuvittelee, etteivät he pärjää yksin.

Kuulen yläkerrasta kolahduksen, vesi kohisee lavuaariin.

Meillä on yhteinen elämä, sanon ja annan murteen syventyä edelleen.

Se on totta eikä sittenkään ole. Vivi tietää sen, näen sen hänen hymystään.

Olisiko sittenkin, jos Jaakon äidin paksusuoli ei olisi muuttanut mieltäsi? hän sanoo.

Välioivi kolahtaa, ja Jaakko on keittiössä. Käännyin katsomaan häntä, lasken vähän puhelintani. Hän on yhä jähmettynyt, suu on ohut viiva ja silmät punaiset, hiukset sekaisin koko päivän makaamisesta.

Kaikki oli tapahtunut ja samaan
aikaan ei ikinä mitään, ei tässä
helvetin tuppukylässä tapahtunut
koskaan mitään ja silti oli sellainen
olo, että koko elämä oli juuri
alkamaisillaan, nyt, nyt, kohta.

